

بررسی اثربخشی شفقت درمانی بر رابطه والد- کودک و اختلالات هیجانی- رفتاری کودکان 3 تا 6 ساله شهر اصفهان

مائده عمرانی*^۱، طیبه شریفی^۲

دانشگاه اصفهان
پوشش خدمات روانشناسی
اردیبهشت ۹۷

چکیده

هدف این مطالعه بررسی اثربخشی شفقت درمانی بر رابطه والد- کودک و اختلالات هیجانی- رفتاری کودکان 3 تا 6 ساله شهر اصفهان بود. روش تحقیق نیمه آزمایشی با گروه کنترل همراه با پیش آزمون -پس آزمون بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مادران کودکان 3 تا 6 سال شهر اصفهان بود. حجم نمونه 30 نفر (15 نفر گواه و 15 نفر آزمایش) انتخاب شد. ابزارهای اندازه گیری پژوهش پرسشنامه اختلالات هیجانی- رفتاری راتر (1967) و مقیاس رابطه والد-فرزند (PCRS) بود. چارچوب جلسات شفقت درمانی طی 8 جلسه 2 ساعته بر مبنای درمان متمرکز بر شفقت گیلبرت (2009، 2010، 2013، 2014) تنظیم شد. برای آزمون فرضیه ها از آزمون های تحلیل کواریانس چند متغیره استفاده گردید. یافته ها نشان داد بین

¹ - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد

² - استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران sharifi_ta@yahoo.com

گروه‌ها در نمرات مادر - کودک و اختلالات هیجانی- رفتاری در مرحله پس‌آزمون در سطح $P < 0/05$ تفاوت معنی‌دار وجود دارد. آموزش شفقت درمانی توانسته است نمرات مادر - کودک و اختلالات هیجانی- رفتاری در مرحله پس‌آزمون را کاهش دهد. میزان تاثیر 7 و 11 درصد می‌باشد. در نتیجه با انجام شفقت درمانی می‌توان رابطه مادر- کودک و اختلالات هیجانی- رفتاری کودکان بهبود بخشید و از بروز اختلالات هیجانی رفتاری در کودکی و بزرگسالی فرزندان جلوگیری کرد.

واژه های کلیدی: شفقت درمانی، رابطه والد- کودک، اختلالات هیجانی- رفتاری کودکان

مقدمه

اختلالات رفتاری و هیجانی شامل انجام رفتار و بروز هیجان‌هایی در کودکان و نوجوانان است که با سن آن‌ها متناسب نیست، با وضعیت فرهنگی آن‌ها همخوانی ندارد و شرایط اخلاقی محیط زندگی این گونه رفتارها را تایید نمی‌کند (فرشیدنژاد و همکاران، 1383). این عدم تناسب در رفتارها و هیجان‌ها بر زندگی عمومی فرد اثر می‌گذارد و نشانه‌های آن را در تحصیل زندگی اجتماعی زندگی شخصی و محیط شغلی او می‌توان دید. برخی از نشانه‌های اختلالات رفتاری و هیجانی را در همه کودکان می‌توان دید ولی این نشانه‌ها در برابر فشارهای زندگی و ناراحتی‌ها به وجود می‌آید و موقت و زودگذر است. اختلالات رفتاری و هیجانی دوام دارند و ماندگار هستند و معمولاً در موقعیت‌های مختلف زندگی مانند خانه، مدرسه، محل کار و محیط‌های اجتماعی دیده می‌شوند (پناغی و همکاران، 1388).

یکی از درمان‌هایی که می‌تواند اثرات مثبتی بر بهبود رابطه والد فرزند و کاهش اختلالات هیجانی رفتاری کودکان گردد، درمان مبتنی بر شفقت به خود است. شفقت را می‌توان این‌طور تعریف کرد: حساسیت به رنج دیگران همراه با تعهد برای انجام دادن کاری درباره آن؛ پس شفقت دو مؤلفه دارد: توجه (حساسیت) و انگیزش (تعهد). در هر جامعه ای سلامت کودکان و نوجوانان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا از نظر روانی و جسمی سالم و نقش اجتماعی خود را بهتر ایفا کنند. وجود اختلالات هیجانی- رفتاری در دوره کودکی مساله مهمی است، زیرا تجربه های نخستین زندگی، بنیان سلامتی یا روانی افراد را در بزرگسالی پی ریزی می‌کنند (گنجی، 1393).